של זהב אע"פ אשהוא מבוקר מבערב א] מבקרין אותו לאור אבוקות א] ה) מי בשזכה (א) בדישון מזבח הפנימי ובדישון המנורה היו מקדימין וד' כלים בידם הטני והכוז (ב) ושני מפתחות הטני דומה לתרקב של זהב מחזיק קביים וחצי גוהכוז דומה לקיתון גדול של זהב ושתי מפתחות ב) אחד שהוא א] יורד ב] באמת השחי ואחד שהוא פותח כיון בא לו לפשפש הצפוני דשני פשפשין היו לו לשער הגדול ג] אחת בצפון ואחת בדרום שבדרום לא נכנס בו (ג) ד] אדם עליו הוא מפורש ע"י יחזקאל שנאמר 1ויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש אל יבא בו כי ה' אלהי ישראל בא בו והיה סגור נטל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס להתא ומהתא להיכל עד שמגיע לשער הגדול הגיע לשער הגדול העביר את הנגר ואת הפותחות ופתחו הלא היה ה] שוחט השוחט עד ששומע שער גדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול שער גדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול מגריפה ו] ג) (מיריחו היו שומעין קול השיר) מיריחו היו שומעין קול בן ארזה מקיש בצלצל מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול גביני כרוז מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור ז] מיריחו היו שומעין קול השיר מיריחו היה שומע קול השופר וי"א ד) אף קולו של כ"ג בשעה שהוא מזכיר את השם ביה"כ מיריחו היו מריחין ריח פיטום הקטורת ה) א"ר אלעזר בן דגלאי עזים היו לאבא בערי המכוור והיו מתעטשות מריח פיטום הקטורת ח] מי שזכה בתמיד משכו והולך בבית ו) המטבחיים ומי שזכו באברים הולכין עמו יבית המטבחיים היה לצפונו של מזבח יועליו ח' עמודים ננסים ורבעים של ארז על גביהן ואנקלאות של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים לכל אחד ואחד שבהן תולין ומפשיטין על שולחנות של שיש שבין העמודים מי שזכה בדישון מזבח הפנימי חנכנס ונטל את הטני והניחו לפניו והיה חופן ונותן לתוכו ובאחרונה כיבד את השאר לתוכו והניחו ויצא טמי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא ב' נרות (מזרחית) [מערבית] ט] דולקין מדשן את השאר ומניח את אלו דולקין במקומן ימצאן שכבו מדשנן ומדליקן מן הדולקין כואח"כ מדשן את השאר ז) ואבן להיתה לפני המנורה ובה ג' מעלות שעליה כהן עומד ומטיב את הנרות ומניח את הכוז על מעלה שניה ויצא:

הדרן עלך אמר להם הממונה

לא מהיו כופתין את הטלה אלא מעקדין אותו מי שזכו באברים אוחזין בו וכך היה עקידתו ראשו לדרום ופניו למערב והשוחט עומד במזרח ופניו למערב יז] נשל שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה של בין הערבים היה נשחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שנייה יח] סשחט עהשוחט וקבל המקבל בא לו יט] פלקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה מערבה דרומה שירי הדם היה שופך יא] אל יסוד דרומית

לא

פתוחות לו כקיטוניות פתוחות לטרקלין כדמפרש במסכת מדות (דף לד.) והן הלשכות המנויות כאן. לשכת הטלאים דהכא הוא לשכת טלה קרבן דתנן במדות [לד.] והא דתנן התם שהיא דרומית מערבית לבית המוקד רמי להו בפ"ק דיומא (דף טו:) ומשני שפיר (ד) מזרחית לפונית בה גנזו בית חשמונאי את אבני מזבח ששקצום מלכי יון שהיא לשכת בית החותמות דתנן הכא ובה גנזו. ולשכת בית המוקד הוא הנקרא בית המוקד קטן היא לשכה שיורדין בה לבית הטבילה כדתנן במדות והכהן הטובל שם מיד כשעולה מבית הטבילה היה מתחמם באותה לשכה ומסתפג וזה בית הטבילה אינו בית הטבילה יב] דמעילה י) האמור בפרק קמא כ) והרבה בית טבילה היו להם כדי שיוכלו הרבה כהנים לטבול בהרבה מקומות: ל) **לשכת החותמות.** שמניעין שם חותמות של לוקחי סלתות ונסכים מן יג]

כאן חסר מפירוש המשנה עד סוף הפרק

לא היו כופתין את הטלה. בשעת שחיטה ד' רגלים יחד וטעמא יד] בגמ' [לא:] אלא מעקדים אותו יד ורגל כעקידת יצחק בן אברהם: **מי שזכו באברים אוחזין בו.** בשעת שחיטה ומסייעין אותו: **ראשו.** של טלה לדרום עזרה אצל מזבח טו] (ופניו) ורגליו אצל לפון עזרה ופניו למערב שצריך שיהא בית שחיטתו כלפי מערב דכתיב ושחט אותו לפני ה' מ) וראשו של טלה לדרום עזרה אצל מזבח (עזרה) צריך שיתקרב אצל מזבח דכל כמה שיכולין ליקרב לד הראש אצל המזבח מקריבין אותו דכתיב ושחט אותו על ירך המזבח לפונה נ) אצל המזבח: **השוחט עומד** טז] **(במזבח) [במזרח].** על קרן לפונית ופניו למערב והמקבל עומד כנגדו באלכסון ומלדד כדי שיהא פניו כלפי דרום: **תמיד של שחר היה נשחט על קרן לפונית מערבית על טבעת שניה.** שהשמש באה מן המזרח לפיכך מושכו השוחט לצד מערב להרחיקו מן הכותל מזרחית בכל יכולת מפני שהכתלים גבוהים והחמה של שחרית בשיפולו של רקיע (ועל) [ולא] (ה) הכותל עומד כנגד קרן לפונית מערבית לסוף אורך המזבח אצל ההיכל לפונית משום דקדשי קדשים שחיטתם בלפון על ירך המזבח לפונית ובעינן שחיטה כנגד המזבח ולא חולה לו יז] שם היה המטבחים: וטבעות קבועות ברלפה לתת ראש הבהמה לתוכן והם כ"ד כמנין המשמרות ומקומן כ"ד אמות מן הדרום ללפון קבועות בו' סדרים של ד' טבעות הוי כ"ד ורחוק הסדר הראשון מן המזבח ה' ס) אמות ומאותו סדר עד כלות ו' סדרים כ"ד אמות והכי תנן במסכת מדות (דף לו.) וטבעות היו ללפון (ו) ו' סדרים של ד' ד' ויש אומרים ד' של ו' ו' שעליהם שוחטים את הקדשים כלומר על ידיהן שוחטים קדשים כמו שפירשנו: **על טבעת שניה.** לאו בטבעת שניה של סדר ראשון שהוא אצל המזבח אלא בטבעת ראשונה שהוא אצל הקרן בסדר השני המשוכה לצד לפון ופני השוחט ולואר בהמה לצד מערב לפון באלכסון כדי שלא יעכב אור השמש לצא. וטעמא דבטבעת שניה שהיא מתרחקת מן המזבח שגבוה עשרה שיוכל לראות דרך עליו השמש ויותר מכאן לא היה צריך להרחיק ואם היה שוחט בסדר הראשון א"כ היה המזבח מעכב אור השמש לצא על ידו של שוחט שהרי המזבח גבוה י' אמות וסדר ראשון של טבעות אינו רחוק מן המזבח אלא ח' אמות: **תמיד של בין הערבים על קרן לפונית מזרחית על טבעת שניה.** שהרי בערב הלכה לה בלד מערב הילכך צריך להמשיך מקום שחיטה למקום שכלה המזבח לצד לפונית מזרחית וכמה שיתרחק יותר תבא החמה על ידו. ובגמ' [לא:] נפקא לן שצריך שוחט לשחוט לאור היום: **בטבעת שניה.** בשביל הטעם שפירשנו בתמיד של שחר: **שחט השוחט וקבל המקבל.** לזרוק ובא לו המקבל לקרן מזרחית לפונית נתן מזרחית לפונית יח] שעולה בכבש שהוא בדרום ופונה לימין פוגע בקרן דרומית מזרחית תחלה ושם א"א ליתן משום דעולה טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד כדנפקא לן בזבחים (דף נג:) ומקיף ובא עד מזרחית לפונית ונותן ואמר בזבחים (דף סב:) כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין ונפקא לן ממעלות הפונים קדיםע) אע"ג דבמתן דמי עולה אינו עולה בכבש דהא על הרלפה עומד והכלי בידו וזורק למרחוק כדכתיבפ) וזרקו דהא למטה מן החוט [הסיקרא] הוא נותן אפילו הכי כיון דבחטאות שניתנות ע"ג הקרנות למעלה יט] ושם צריך לעלות לכבש דרך הדרום ופונה למזרח דרך ימין וה"נ בכל הדמים אע"פ שניתנין למטה מתחיל להקיף דרך הדרום שהוא פניו של מזבח בפתח כניסת הבית ומשם פונה לימין בקרן מזרחית לפונית ואחר כך למערבית דרומית ונותן למערבית דרומית נמלא מקיף את המזבח דרך ימין מזרח לפון ואח"כ למערבית דרומית כך פי' הרב רש"י בסדר יומא בפ"ק (דף יז.): **שירי הדם [היה] שופך על יסוד דרומית.** דכל הניתנין על מזבח החילון שירים שלו נשפכין על יסוד דרומית וכן מוכיח בזבחים (דף נג.) דאמרינן טעמא גבי שעיר נשיא ולמד ירידתו מן הכבש ליליאתו מן ההיכל מה יליאתו מן ההיכל בסמוך לו דהיינו יסוד מערבי שכנגד הפתח ונפקא לן מקרא דכתיבצ) אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד אף ירידתו מן הכבש בסמוך דהיינו יסוד דרומית וכיון דבחטאת צריך לו לשפוך על יסוד דרומית ה"נ בכל הדמים אף על פי שאין עולין על הכבש בשביל זריקתן שיריהן נשפכין אל יסוד דרומית שהרי מתן דמן בהקפת ימין כמו כן באותן שעולין ע"ג כבש: [עד] עכשיו פירש לך שחיטתו וזריקתו מכאן ואילך מפרש סדר הפשטו וניתוחו וכילד מעלין את האברים לכבש:

לא

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"א מהלכות תמידין ומוספין הל' ט:

ו ב מיי' שם פ"ג הל' ד:

ז ג מיי' שם הלכה יז:

ח ד מיי' פ"ד מהל' בית הבחירה הל' ו:

ט ה מיי' פ"ו מהל' תמידין ומוספין הל' א:

י ו מיי' פ"ה מהל' בית הבחירה הלכה יג והל' טו:

יא ז מיי' שם הל' יג [יד]:

יב ח מיי' פ"ג מהל' תמידין ומוספין הל' ז:

יג ט מיי' שם הלכה טו:

יד י מיי' שם הלכה יז:

טו כ מיי' שם הלכה טז:

טז ל מיי' פ"ג מהל' בית הבחירה הל' א:

א מ מיי' פ"א מהל' תמידין הל' י:

ב נ מיי' שם הלכה יא:

ג ס מיי' פ"ה מהלכות מעה"ק הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר אֵלַי יְיָ הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בוֹ כִּי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר: יחזקאל מד ב

שיטה מקובצת

א] אבוקות מי שזכה בתמיד משכו והולך לבית המטבחיים ומי שזכו באברים הולכין אחריו לבית המטבחיים ובית המטבחיים היה ללפונו של מזבח ועליו ח' עמודים ננסים ורבעים של ארז על גביהן ואונקלות של ברזל היו קבועין וג' סדרים היו בכל אחד ואחד שבהם תולין ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים מי שזכו בדישון המזבח והמנורה היו: ב] יורד לאמת השחי אות ב' נמחק: ג] הגדול אחד בלפון: ד] אדם מעולם ועליו הוא מפורש ע"י יחזקאל ויאמר תיבת שנאמר נמחק: ה] היה השוחט שוחט עד ששומע קול שער: ו] מגריפה מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול הצלצל מיריחו היו שומעין קול השיר מיריחו היו שומעין קול גביני כרוז תיבות בן ארזה מקיש בצלצל נמחק: ז] לכיור. ס"א והם אומרי' הגיעו תיבות מיריחו היו שומעים קול השיר נמחק: ח] מתיבת מי שזכה כו' עד מי שזכה בדישון נמחק כי אין כאן מקומו ומקומו למעלה ברים העמוד אחר תיבת אבוקות: ט] דולקין עיין בתוס' מנחות (דף פ"ו) ותשובת הרשב"א סי' אלפים ע"ט: י] למערב תמיד של: יא] שופך על יסוד תיבת אל נמחק: יב] הטבילה דלמעלה תי' דמעילה נמחק: יג] מן הגוזברים: יד] וטעמא מפרש: טו] על תיבת ופניו נרשם קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: טז] עומד במזרח על תיבת במזבח נמחק: יז] לו ושם היה בית המטבחיים: יח] לפונית שכשעולה: יט] למעלה שם אות ו' נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מבקרין אותו לאור אבוקות. נ"ב כאן חסר משנה שלימה ותמצאנה במשניות ובגמ' כאן נשתנה הסדר ותמצא להלן ועוד תמצא היפוך בהן: ב] שם יורד באמת השחי. נכתב בצדו עיין בפירוש הרב מברטנורה במשניות:

פי' הרא"ש

לא היו כופתין את הטלה. ד' רגליו ביחד ולא ב' רגלים יחד וב' ידים יחד: **אלא מעקדים אותו.** יד ורגל כעקידת יצחק: **פניו למערב.** לצד השכינה: **על קרן לפונית מערבית.** ומקראי יליף בגמ' דכתיב שנים ליום כנגד היום [במקום] שהיום מאיר ובבקר החמה זורחת מן המזרח וכותלי המזרח מאפילין לכך היה צריך להרחיק מן המזרח: **על טבעת שניה.** והטבעת לא היתה עגולה כמו נזם אלא כחצי עגולה ותוחב בארץ ואין הבהמה יכולה לזוז לכאן ולכאן וששה סדרים של טבעות היו וכל סדר וסדר ד' טבעות כנגד כ"ד משמרות לכל משמר טבעת [מיוחד] ונשחט על טבעת שניה לפי שהמזבח היה מאפיל על טבעת ראשונה לכך היה מרחיק קצת מן המזבח: **מזרחית לפונית ומערבית דרומית.** היה להם יסוד ונותן בהם ב' מתנות שהן ד' שמתפשטין לד' רוחות המזבח אבל קרן דרומית מזרחית לא היה יסוד ומה שמתחיל בקרן מזרחית לפונית לפי שהוא מקום לשחיטה וגם מסיים בקרן

מסורת הש"ס

א) יומא יד: [עי' במשנה שבמשניות וברמב"ם], ב) [ב"מ לג.], ג) [במשנה שבמשניות ליתא הכא אלא לקמן בסמוך ועי' עוד שם], ד) [עי' יומא כ: לט:], ה) [יומא לט: ע"ש], ו) [במשנה שבמשניות לבית], ז) מנחות כט., ח) [יומא כה:], ט) יומא יד:, י) נ"ל דמחילה ועי' רש"י כו:, כ) [לעיל כו.], ל) [שייך לע"א], מ) [ויקרא א], נ) [שם], ס) [מ' רש"ש], ע) [יחזקאל מג], פ) [ויקרא א], צ) [ויקרא ד], ק) נראה דל"ל דקיי"ל דהיה קדוש וכדתנן ביומא דף ל וכולן בקודש אבית הפרוה וכו', ר) עי' בתוס' יומא דף לא ע"א ד"ה וכולן, ש) שייך לעיל ע"א לספ"ג

רבינו גרשום

עמודין ננסין. עמודין נמוכין: ורביעין של ארז. (הנרות) [הניחו] קנים של ארז על גביהן מזו לזו: ואונקליות של ברזל. מסמרים ושלשה סדרים של מסמרים היה לכל אחד של אותן רביעין: ושני מפתחות אחד יורד לאמת השחי ואחר פותח כיון. כלומר שתי פתחים היה לפיתחו של (אולם) [היכל] אחד מבפנים ואחד מבחוץ אותו שבפנים היה צריך להושיט זרועו עד בית השחי עד המרפק קודם שהיה יכול לפותחו ומנעול החצוני כיון שמשים המפתח פותח לאלתר: פשפשין. פתחים קטנים הפתוחים לתאים שבעובי החומה. לשער הגדול של היכל: קול המגרפה. אותה דאמרינן בערכין שהיו בה עשרה נקבים שכל אחד מוציא י' מיני זמר: חליל וצלצל. כלי זמר: כיבד השאר הדשן לתוכו. לאמצעיתו של מזבח ולקחו והניחו בתוך הטני ויצא: ומצא שני נרות מזרחיים. שכלפי מזרח שעדיין דולקין מדשן את השאר אותן שכבו קודם הבקר זורק מה שנשאר מן הפתילה ופסולת מן השמן לחוץ ונותן בה פתילה חדשה ושמן ומניח אלו אותן שדולקין במקומן: מצאו שכבו. אותן שנים והאחרים עדיין דולקין: מדשנן. לאלו שנים ומדליקן מן הדולקין ואח"כ מכבה את השאר הדולקין ומדשנן ומניח כל הדישונין הפסולת בתוך הכוז ומניח את הכוז על מעלה שניה ויצא ולאחר הקטרת הקטורת חוזר לשם כדקתני לקמן בהחלו עולין במעלות האולם נכנס ומצא ב' נרות מזרחיים דולקין מדשן את המזרחי היה מכבהו לאלתר ומדשנו ומניח את המערבי דולק שממנו היה מדליק כו' נטל את הכוז והשתחוה ויצא ש) מ"ט עביד לה חזות כדי שתהא הרוח מנשבת בה באותה חזות ותדלק יפה: מקומות מקומות עבדי. כלומר דבחזות נמי מציתין: **סליק לא היו כופתין את הטלה.**

הגהות הב"ח

(א) במשנה מבקרין אותו לאור אבוקות מי שזכה בתמיד משכו וכו' ומי שזכו באברים הולכין אחריו ובית המטבחיים וכו' של שיש שבין העמודים מי שזכו בדישון מזבח הפנימי ובדישון המנורה וכו' מריח פטום הקטורת מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס ונטל כצ"ל: (ב) שם ושני מפתחות. נ"ב בפרק אלו מציאות פי' רש"י שלא כפי' הר"ע ז"ל ע"ש בדף ל"ג: (ג) שם לא נכנס בו אדם מעולם ועליו הוא מפורש: (ד) מפרש ד"ה (בעמוד הקודם) לאו והביאו לי וכו' בפ"ק דיומא ומשני שפיר ומה שאמר שם מזרחית לפונית: (ה) ד"ה תמיד של שחר וכו' והחמה של שחרית בשיפולו של רקיע עומד ומאיר על הכותל כנגד קרן לפונית: (ו) ד"ה וטבעות וכו' ללפון המזבח ו' סדרים:

פי' הראב"ד

דכתיב לחם אשה ריח ניחוח לה' ונראה כי זה שער המקדש החיצון לא היה קדושת העזרה שלא היה יכול לישב בו כמו בעזרה. אלא יותר היה אדם צריך לנהוג בו קדושה משאר מקום שהוא חוץ לעזרה כדמפרש קרא גופא טעמא שה' אלהי ישראל בא בו. ולא לישב כ"א לנשיא היינו מלך ודוקא לאכול בו לחם שהיה לפני ה' תמיד כמו הקרבן שהיא סעודת מצוה אבל סעודת הרשות וישיבה שאינה של מצוה לא הותר באותו מקום אף למלך ותדע לך שזה השער לא היה שער של העזרה שהרי בשער החצר הפנימית שהוא עזרה ממש לשם כתיב ועשו את הכהנים את עולתו ואת שלמיו אבל שער המקדש החיצון לשם לא היתה עושין עולתו ושלמיו כי לא היתה זו עזרה. ובתו' צרפת מקשים בשם ר' אלחנן בן הר' יצחק ז"ל אהא דקתני בסוטה בפ' ואלו נאמרין בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ ויושב עליו שנאמר מקץ וגו'. עד אגריפס המלך עמד וקבל וקרא מעומד ופריך בגמ' עומד מכלל יושב והא אמר מר אין ישיבה בעזרה וכו' ומוקי לה בעזרת הנשים דמאי קושיא ה"ל למימר דכשהיה יושב על הבימה היתה עשויה כמו גג גבוה הרבה ואמר רב בפרק כיצד צולין דגגין לא נתקדשו והרי הוא יכול לישב בטוב ותירץ בשם הר' יצחק אביו ז"ל דכיון שלא היה דבר קבוע בעזרה שהרי לפי שעה היה נותן אותו בימה דלאחר כן היו שומטין אותה מיד מפני שלא היתה עשויה אלא למושב בעלמא לפ"ז לא היתה חלוקה משאר קדושת העזרה שהרי ע"כ צ"ל דלא חשיב ההיא בנין דבר של קבע שאם היא חשיב בנין של קבע הוה אסור כדאמרינן לקמן שאין בונין אכסדרה של עץ בעזרה. ולי נראה דבלאו הכי לא תקשי שאפילו א"ת שהיא בנין קבע אעפ"כ גג הבימה היא קדוש כשאר קדושת העזרה שהרי אפי' למ"ד דעליות וגגין לא נתקדשו היינו אותן שהיו באותו שעה כשנתקדשה העזרה אבל מכאן ואילך כל מה שיעשה באויר העזרה שום דבר הכל קדוש דלאו כל כמיניה ע"י בנינו להפקיע קדושת העזרה שנתקדשה דבשלמא הלשכות שהיו בנוים בשעה שנתקדשה לא נתקדשו מפני שהפסיקה התקרה של לשכה בין האויר שלמעלה לא קדשו אבל באותו מקום שהיה חלוק בעזרה באותה שעה אותו אויר נתקדש עד רום רקיע שאם לא נפרש כן קשיא לרב דאמר גגין לא נתקדשו מגג בית הפרוה דקיי"ל דהוה בקודש א) אפי' הפרוה ב) והא ליכא למימר שהיה גגה שוה עם